

**ВІДГУК**  
**офіційного опонента, кандидата педагогічних наук**  
**Стягунової Ольги Олександрівни**  
**на дисертацію Шинкар Тетяни Юріївни**  
**«Організаційно-змістові засади методичної роботи в дошкільних**  
**навчальних закладах (20 – 30-ті роки ХХ століття)»,**  
**подану на здобуття**  
**наукового ступеня кандидата педагогічних наук**  
**за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки**

**1. Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок із галузевими науковими програмами**

У дисертаційному дослідженні Тетяни Юріївни Шинкар розкрито генезу організаційно-змістових засад методичної роботи в дошкільних навчальних закладах України (20 – 30-ті рр. ХХ ст.). Актуальність обраної теми пояснюється тим, що діяльність сучасного закладу дошкільної освіти неможлива без високоорганізованої методичної роботи, яка передбачає врахування вимог суспільства до дошкільної освіти, змін у змісті та технологіях розвитку, навчання й виховання дітей дошкільного віку, запитів батьків і потреб дітей.

Доцільність дослідження підкреслено ще й тим, що вивчення історіографії, здійснене дисертанткою, засвідчило, що питання розвитку організаційно-змістових засад методичної роботи в дошкільних навчальних закладах України (20 – 30-ті рр. ХХ ст.) не розглядались як цілісне явище в історико-педагогічному процесі.

Т. Ю. Шинкар цілком слушно відзначає наявність суперечностей між значним науковим інтересом до проблем змісту й форм організації методичної роботи в закладах дошкільної освіти та відсутністю окремого історико-педагогічного дослідження в окреслених хронологічних межах; суспільним запитом щодо підвищення якості дошкільної освіти та недостатнім усвідомленням важливості методичної роботи в цьому процесі; потребою оптимізації методичної роботи в сучасних закладах дошкільної освіти та несистематичним використанням напрацьованого в досліджуваній період досвіду.

Дисертацію виконано відповідно до плану наукової роботи Київського університету імені Бориса Грінченка як складник науково-дослідної теми кафедри дошкільної освіти «Нова стратегія підготовки педагога дошкільної освіти в умовах євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0116U002963).

**2. Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації**

Уперше на основі історико-педагогічного аналізу наукової літератури та архівних джерел Т. Ю. Шинкар цілісно й системно розкрито генезу організаційно-змістових засад методичної роботи в дошкільних навчальних закладах України у 20 – 30-ті рр. ХХ ст.

Дослідницею вивчено історіографію дослідження та виокремлено чотири джерельних групи: джерела нормативно-правового характеру; педагогічна преса; дидактичні матеріали; інтерпретаційні джерела; уточнено поняття

«методична робота в дошкільних навчальних закладах» і «організаційно-змістові засади методичної роботи в дошкільних навчальних закладах»; уведено до наукового обігу маловідомі архівні джерела (30 позицій), історико-педагогічна література, не відомі раніше історичні факти, пов'язані з історією розвитку методичної роботи в дошкільних навчальних закладах України у 20 – 30-ті рр. ХХ ст.; з'ясовано передумови розвитку організаційно-змістових засад методичної роботи в дошкільних навчальних закладах України: суспільно-політичні, соціально-економічні, педагогічні.

До вагомих добутоків дисертантки відносимо розроблення періодизації розвитку організаційно-змістових засад методичної роботи в дошкільних навчальних закладах України (20 – 30-ті рр. ХХ ст.): I етап – пошуковий (1920 – 1923); II етап – новаційний (1924 – 1929); III етап – системоутворювальний (1930 – 1938) та визначення позитивних та негативних тенденцій на кожному етапі. Особливої цінності набувають визначені авторкою основні напрями вдосконалення методичної роботи сучасних закладів дошкільної освіти: контрольно-аналітична діяльність; методична підтримка; методичне забезпечення освітнього процесу закладу дошкільної освіти; підвищення кваліфікації педагогічних працівників; інноваційна діяльність.

### **3. Нові факти, одержані здобувачем**

Дослідження Т. Ю. Шинкар полягає в узагальненні досвіду розвитку змісту і форм організації методичної роботи в дошкільних навчальних закладах України, висвітленні впливу провідних ідей педагогічної науки та практики 20 – 30-х років ХХ століття на сучасну систему дошкільної освіти України.

Дисертанткою проведено значну роботу щодо розкриття генези досліджуваної проблеми; систематизації термінологічного апарату. Заслужує на увагу окреслення авторкою пріоритетних напрямів дослідження проблем методичної роботи: вивчення закономірностей розвитку дітей; обґрунтування змісту, методів, планування та обліку роботи; розроблення методичних листів щодо організації роботи з дітьми та методичної роботи; перехід до планової програмно-методичної роботи в дошкільних закладах; вивчення передового педагогічного досвіду; просвітницька діяльність досвідних, показових та зразкових дитячих садків.

У результаті копіткого наукового пошуку й глибокого розуміння особливостей дослідження дозволило Т. Ю. Шинкар розробити авторську модель організаційно-змістових засад методичної роботи в дошкільних навчальних закладах (20 – 30-ті рр. ХХ ст.).

Варто відзначити наявність екстраполяції історичного досвіду на організацію методичної роботи вихователів закладів дошкільної освіти у сучасних умовах. Викликають інтерес авторська структурована схема «Складники методичної роботи в закладі дошкільної освіти» (Планування методичної роботи. Формування іміджу вихователя-методиста. Методичні форми фахового навчання педагогів), а також авторська таблиця «Результати аналізу форм методичної роботи в закладах дошкільної освіти» із здійсненням історичної аналогії форм методичної роботи у 1920 – 1930 рр., 2010 – 2020 рр. і можливих змінах в майбутньому.

#### **4. Значення для науки і практики отриманих автором результатів**

Фактичний матеріал, теоретичні положення та висновки історико-педагогічного пошуку дисертантки можуть бути використані під час викладання навчальних дисциплін «Дошкільна педагогіка», «Історія педагогіки» для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; навчальних дисциплін управлінського циклу для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти та в системі підвищення кваліфікації педагогів закладів дошкільної освіти. Безперечно, контент і результати дослідження сприятиме оновленню змісту тематики курсових, кваліфікаційних магістерських робіт.

#### **5. Оцінка змісту дисертації, її завершеність у цілому**

Дисертація Т. Ю. Шинкар складається зі вступу, 3 розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Високої оцінки заслуговує структура роботи: чітко окреслено її методологічний апарат (об'єкт, предмет, мету і завдання), розлого й аргументовано проаналізовано історіографію досліджуваної проблеми, забезпечено відповідність поставлених завдань висновкам дослідження, які логічно впливають із змісту основного тексту дисертації. Зміст розділів і підрозділів відповідає назві структурних компонентів роботи та переконує у тому, що автор досягла сформульованої мети дослідження й виконала зазначені у вступі завдання. Загалом зміст дисертації, автореферату, публікацій дисертанта дає підстави стверджувати, що подане до захисту дослідження є фундаментальним, інтердисциплінарним і завершеним, його результати містять наукову новизну, мають теоретичне і практичне значення, пройшли необхідну апробацію в ході обговорень на міжнародних, всеукраїнських, регіональних науково-практичних конференціях в Україні і за кордоном.

#### **6. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації**

У цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Т. Ю. Шинкар, вважаємо за потрібне висловити певні побажання і зауваження.

1. Видається, рівень валідності роботи значно став вищим, якби авторкою дослідження було використано архівні матеріали не лише м. Києва, а й інших міст та областей України.
2. На нашу думку, у дослідженні варто було б поряд із джерелами нормативно-правового характеру, педагогічною пресою, дидактичними та інтерпретаційними джерелами виокремити архівну групу джерел, що додало б роботі глибини в контексті спеціальності 13.00.01.
3. Параграфи 2.2. «Генеза організаційно-змістових засад методичної роботи в дошкільних навчальних закладах України (20 – 30-ті рр. ХХ ст.)», 3.1. «Реалізація організаційно-змістових засад методичної роботи в практиці роботи дошкільних навчальних закладів України у 20 – 30-ті рр. ХХ ст.» досить інформативні, ґрунтовні, однак містять занадто деталізований та значний за обсягом виклад матеріалу. Їх узагальнення, представлення інформації у таблицях, схемах тощо сприяли б кращій візуалізації.
4. На наш погляд, в авторефераті дисертації варто було б детальніше окреслити екстраполяцію форм методичної роботи в закладах дошкільної освіти, яка досить змістовно представлена в дисертації (параграф 3.2. «Напрями



вдосконалення методичної роботи в сучасних закладах дошкільної освіти України»)

Проте висловлені зауваження і побажання мають переважно дискусійний характер, не є принциповими та суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дослідження. У цілому вони не знижують вагомої значущості результатів дисертаційної роботи Т. Ю. Шинкар, яка виконана на високому науково-практичному рівні.

#### **7. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових виданнях**

Основні положення й результати дослідження представлено авторкою у 18 публікаціях, з яких 4 – у зарубіжних періодичних виданнях; оприлюднено в роботі 9 науково-практичних конференцій міжнародного й всеукраїнського рівнів. Результати роботи над дослідженням та основні положення дисертаційної роботи обговорювалися й отримали схвальну оцінку на засіданнях кафедри дошкільної освіти, Вченої ради Педагогічного інституту, наукових конференціях, методологічних семінарах Київського університету імені Бориса Грінченка упродовж 2013 – 2020рр.

#### **8. Ідентичність змісту автореферату й основних положень дисертації**

Структурна композиція дисертації, її зміст, висновки, що викладені також і в авторефераті, повністю відображають основні положення дисертації.

Автореферат корелює за змістом з основними положеннями дисертації і достатньо відображає основні її наукові результати, що отримані здобувачем.

Загалом зміст дисертації дає підстави стверджувати, що виконане дослідження є ґрунтовним і завершеним внеском в українську історико-педагогічну науку.

#### **9. Висновок**

Рукопис дисертації й автореферат Т. Ю. Шинкар оформлені відповідно до вимог пп. 9, 10, 12, 13, 14 „Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р., № 943 від 20.11.2019 р., № 607 від 15.07.2020 р.), і є всі підстави для присудження Тетяні Юріївні Шинкар наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

#### **Офіційний опонент:**

кандидат педагогічних наук,  
завідувач відділу дошкільної освіти  
Донецького обласного інституту  
післядипломної педагогічної освіти

Підпис Стягунової О.О. засвідчую



О.О. Стягунова